

REMEMBERING THE NINETIES

Eline VAN DE VOORDE, Bart MAGNUS, Floris CAVYN

De sociaal-economische, politieke en culturele jaren negentig zijn moeilijk in een aantal pagina's te vatten. Een verzameling van uiteenlopende kleine en grote historische en culturele gebeurtenissen, afgewisseld met fragmenten uit de vele interviews die VTi deed met een dertigtal professionelen uit de jaren negentig, schetsen een beeld van deze boeiende jaren. De volledige interviews zijn na te lezen op www.toneelstof.be.

1990

“De jaren negentig zijn volgens mij de jaren van het vragen stellen. Als men vroeg wat je met theater wilde bereiken, gaf je altijd als antwoord: ‘ik wil graag vragen oproepen!’” (Johan Simons)

- *Le Poids de la Main - The Weight of a Hand* van Ultima Vez gaat in première in Parijs. (choreografie en regie: Wim Vandekeybus)
- Nelson Mandela verlaat een Zuid-Afrikaanse gevangenis na 27 jaar politieke gevangenschap.
- Blauwe Maandag Compagnie presenteert *Strange Interlude*. (regie: Luk Perceval)

“De Blauwe Maandag Cie had een zeer grote impact. Zij hadden een mooie mix van toegankelijk theater en zeer goed acteursspel. Ze hebben legendarische voorstellingen gemaakt. Maar op het eind is het gezelschap ontploft, en opgegaan in Het Toneelhuis. Het is een goede zaak geweest voor Het Toneelhuis en het had misschien veel eerder moeten gebeuren. In België is de grote breuk met het bestofte landschap zeker en vast met Blauwe Maandag gekomen.” (Jos Verbist)

- Rosas creëert *Stella*. (choreografie: Anne Teresa De Keersmaeker)
- Koning Boudewijn kan de ondertekening van de abortuswet niet verzoenen met zijn geweten en verklaart dat hij ‘zich in de onmogelijkheid bevindt om te regeren’.
- Jan Lauwers maakt met zijn gezelschap Needcompany de voorstelling *Julius Caesar*.

“Veel van het werk van De Vlaamse Golf is pas in de jaren negentig gemaakt. Omdat op dat moment het geld en de infrastructuur ter beschikking kwamen. De eerste projecten van zowel Alain Platel als Anne Teresa De Keersmaeker zijn in zeer moeilijke omstandigheden gemaakt. Zeggen dat de tachtigers consolideren in de jaren negentig klinkt als conserveren. Maar dat is het niet. Dan pas kwam er een draagvlak waarop mensen hun werk konden maken. Tegelijkertijd moet je ook zorgen dat er genoeg nieuwe instroom is. Vandaar dat ik altijd de keuze heb verdedigd om het ene én het andere te tonen. En het is natuurlijk zo dat de mensen die na die grote golf kwamen, altijd achtervolgd werden met de vraag of ze de nieuwe De Keersmaeker, Lauwers, Decorte... waren. Dat is een dodelijke gedachte.” (An-Marie Lambrechts)

- Irak valt Koeweit binnen. Deze dag staat in Koeweit bekend als ‘Zwarte Donderdag’.
- Lech Walesa, stichter van de Solidariteitspartij, wordt met grote voorsprong verkozen tot president van Polen.
- Topambtenaren stellen het ontoereikende cultuurbudget aan de kaak in de brochure ‘Kunst als imago van Vlaanderen’.

“In de jaren negentig ontstond een grotere rust en tegelijkertijd woei doorheen het hele Westen de wind van het neoliberalisme, maar dat is onopvallend gegaan. Dat was volgens mij zeer ingrijpend, maar op dat moment absoluut niet voelbaar. In de jaren negentig heeft zich dat geïnstalleerd in onze samenleving, waar bijvoorbeeld een socialistische partij ook een rol in heeft gespeeld. Dat vind ik vrij opmerkelijk, iets wat ik pas achteraf beseft. Op het moment zelf leek het een wat zorgeloze tijd. Als ik het terugkoppel naar de theatersector, was het een tijd waarin veel kon, veel gebeurde en er veel publiek was.” (Ignace Cornelissen)

- *The sound of one hand clapping* van Jan Fabre gaat in première in Frankfurt. (productie: Troubleyn/Jan Fabre)
- Duizenden bestormen het Stasi-hoofdkantoor in Berlijn om hun dossier in te kijken.
- Michail Gorbatsjov geeft de toestemming tot de hereniging van de twee Duitslanden.
- In Brussel gaat de Vlaamse speelfilm *Koko Flanel* in première.
- Boris Jeltsin wordt verkozen tot de nieuwe president van de republiek Rusland.

1991

- Het Witte Huis kondigt de start aan van Operatie Desert Storm, een militaire actie om de Irakese troepen uit Koeweit te verdrijven.
- Jan Ritsema regisseert *Trio in mi-bémol*, een productie van Kaaitheater.
- De waanzin van de Golfoorlog en de bijkomende mediatisering zijn het onderwerp van *Het is nieuwe maan en het wordt aanzienlijk frisser* door Tg Stan.

“De jaren negentig waren de tijd waarin we bezig waren met het gezelschap en het werken als collectief. We zaten boordevol ideeën die we hadden opgedaan op het conservatorium. In die opleiding waren twee mensen zeer belangrijk: Josse De Pauw en Matthias de Koning. Zij waren bepalend in onze keuze om als collectief te werken. We werden ons meer bewust over hoe we theater wilden maken, als collectief konden werken en hoe we dat dan zonder regisseur gingen realiseren. Matthias de Koning heeft ons geleerd dat je als acteur zelf je verantwoordelijkheid moet nemen.” (Jolente De Keersmaecker)

- In Joegoslavië begint een burgeroorlog, nadat Slovenië en Kroatië de onafhankelijkheid uitroepen.
- Eerste editie in Vlaanderen van het Vlaams-Nederlands Theaterfestival.
- *Disfigure Study* van Meg Stuart gaat in première op het Klapstukfestival. (productie: Meg Stuart/Damaged Goods)

“With *Disfigure Study* I was responding to what I thought was missing in dance, but it was also choreographic research. Because I didn't want to show an integrated body moving through space. I showed a body in fragments, a body that was disconnected. I was proposing this distortion as a physical concept. In a way it's like an interior violence exposed, but put in a form of concern. It was still dance, but I wanted to see how you could read movement as it develops.” (Meg Stuart)

- Blauwe Maandag Compagnie combineert smartlap, kitsch en spektakel in *Wilde Lea*, een kritiek op de Vlaamse media en cultuur. (regie: Luk Perceval)
- De eerste ‘zwarte zondag’: het Vlaams Blok breekt door bij de nationale verkiezingen.
- De Sovjetunie wordt opgeheven. Er komen vijftien onafhankelijke staten in de plaats.

1992

- In het Oost-Vlaamse Belsele wordt de elfjarige Anthony De Clerck ontvoerd, de zoon van Beaulieu-baas Jan De Clerck.
- Brusselse podiumorganisaties publiceren het memorandum 'Een visie op Brussel Theaterstad'.
- Samen met Maatschappij Discordia creëert Tg Stan *Ivanov*.

"Qua teksttheater waren de opvattingen van Discordia heilig. Dat hield in dat men de tekst bestudeerde, er dramaturgisch naar keek en de complexiteit opzocht. Of dat dan op de première zichtbaar was, was eigenlijk niet belangrijk. Het ging om het proces. Ook hun opvattingen over spelen waren essentieel: niet of nauwelijks repeteren en afspraken maken. Dat stond in groot contrast met andere opvattingen over acteren die veel meer gingen over ambacht en over inleving, belichaming, reproduceren van een voorstelling." (Barbara Van Lindt)

- *Mozart Concert Arias* van Rosas gaat in première op de Cour d' Honneur tijdens het Festival d'Avignon. (choreografie: Anne Teresa De Keersmaeker)
- Dirk Frimout wordt de eerste Belgische ruimtevaarder, aan boord van de Spaceshuttle *Atlantis*.
- In Bosnië begint een etnisch zuiveringsproces dat 62.000 niet-Serviërs uit hun huizen zal verdrijven.
- De avant-gardecomponist John Cage overlijdt in New York.
- Het Sint-Michielsakkoord wordt afgesloten, een nieuwe ronde in de staatshervorming die van België een federale staat maakt.
- Ignace Cornelissen regisseert *Hendrik de vijfde* met zijn gezelschap Het Gevolg.

"*Hendrik de Vijfde* was voor mij een belangrijke voorstelling. Vooral omwille van het vormonderzoek. Ik had het gevoel dat ik er eindelijk in slaagde een voorstelling te maken waarin ik grote politieke thema's op zo een manier kon vertellen dat zowel een kind van acht als een volwassene ermee aan de slag kon. Ik heb *Hendrik de Vijfde* drie keer gedaan: in Zuidpool als locatieproject, met de studenten Theaterwetenschap in Leuven, met o.a. Peter Anthonissen als de Franse koning, en bij Het Gevolg als familievoorstelling. Dat was iets dat ik voordien gezien had bij het Ka Theater, Carrousel, en andere Nederlandse groepen. Die kwamen naar een schouwburg, speelden 's middags een voorstelling voor kinderen, en in hetzelfde decor 's avonds een voorstelling voor volwassenen." (Ignace Cornelissen)

1993

- Samen met Julien Schoenarts maakt Tg Stan *Gewoon ingewikkeld*.
- Bill Clinton legt de eed af als 42e president van de VS.
- Het podiumkunstendecreet wordt bekrachtigd.

“Een grote doorbraak was het Podiumkunstendecreet '93. Men zat daar al heel lang op te wachten en het kwam eigenlijk een beetje na de feiten. Daarvoor bestond een Theaterdecreet dat enkel het teksttheater voldoende ondersteunde. Dat nieuwe Podiumkunstendecreet heeft voor de eerste keer ook groeikansen geboden voor de dans, het muziektheater en de Kunstencentra. Deze laatsten hadden artistiek al verschillen op de kaart hadden gezet, maar werkten nog met beperkte middelen. Ze zijn aan een inhaalmanoeuvre begonnen ten opzichte van het theater, maar ook ten opzichte van gelijkaardige situaties in de ons omringende buurlanden.” (Guy Cools)

- Benno Barnard herwerkt John Drydens *All for Love* voor Blauwe Maandag Cie.
- Pol Dehert regisseert *Celibaat* bij Theater Teater, met een tekst van Tom Lanoye.
- Vierendertig Vlaamse kunstenaars en culturele initiatieven krijgen de nieuwe titel ‘culturele ambassadeur’.
- Antwerpen 93, culturele hoofdstad van Europa, wordt geopend in de pas gerestaureerde Bourlaschouwburg.

“We hadden jarenlang gewerkt zonder subsidie. Er was een soort cultuurstop geweest in die projectensubsidiepot en er kon niemand meer bij. Plots brak dat open en tot mijn grote verbazing waren we erbij. Dat was in het begin schrikken. Je moest een bedrijfje opstarten en daardoor viel die groepswerking weg. Samen aan iets werken, samen tegenover de subsidiewereld opboksen, en samen achter geld gaan, dat was allemaal verdwenen. Het was plots ieder voor zich.” (Pat Van Hemelrijck)

- De Filmfabriek presenteert *The Mind Machine of Dr. Forsythe* in het Zuiderpershuis.
- Koning Boudewijn sterft in Motril.
- De hernieuwde Gentse opera wordt geopend.
- Het Klapstukfestival toont *La force fait l'union fait la force* van Christine De Smedt. (productie: Les Ballets C de la B)
- *Bonjour madame* van Les Ballets C de la B gaat in première op het Klapstukfestival. (regie en choreografie: Alain Platel)

Philoktetes-varianties, Kaaitheater, 1994, © Maarten Vanden Abeele

“Aan het eind van de jaren negentig zie je een tendens van professionalisering bij de kunstenaars en de kunstencentra, het einde van de romantiek, de romantische hokken in de oude achterkamertjes. Daar heeft iedereen zijn buik van vol. Je krijgt een soort nuchterheid en grotere behoefte aan goed geëquipeerde infrastructuur. Een kunstenaar heeft repetitieruimte nodig, moet ergens kunnen logeren en als je al die dingen wil realiseren, heb je als kunstencentrum een goede infrastructuur nodig. Dus het is evident dat je een pand nodig hebt waar je al die dingen kan doen. Bovendien ging het niet alleen over theater en dans, maar ook over film en beeldende kunst. Want al die disciplines zijn al die tijd toch met de kunstencentra verweven geweest.” (An-Marie Lambrechts)

1994

- Lucas Vandervost creëert en speelt *De ondergang van de Titanic* in de repetitieruimte van de Tijd, Antwerpen.
- Nelson Mandela wordt de eerste zwarte president van Zuid-Afrika.
- Ron Vawter speelt samen met Viviane De Muynck en Dirk Roofthoof in *Philoktetes-Variaties*, een regie van Jan Ritsema. (productie: Kaaitheater)
- In Rwanda begint een burgeroorlog, nadat de presidenten van Rwanda en Burundi om het leven kwamen in een mysterieuze vliegtuigcrash.

“Voor mij zijn de ijkpunten in de jaren negentig vooral politieke ijkpunten. Ik denk vooral aan de mediatisering van de oorlogen: Rwanda, Joegoslavië, Irak... In de jaren negentig komt dat plots dichterbij dan vroeger. Voor mezelf en voor de mensen waarmee ik werk is dat belangrijk geweest, omdat ik merk dat het zich ook in het werk weerspiegelt.” (Hans Bruneel)

- Kurt Cobain (27), zanger-muzikant bij de rockgroep Nirvana, wordt enkele dagen na zijn zelfmoord teruggevonden in zijn appartement in Seattle.
- Jan Decorte regisseert *Bloetwollefduivel* met zijn gezelschap Bloet.
- De eerste editie van het Kunstenfestivaldesarts gaat van start.

“Ik denk dat het belang van het Kunstenfestival echt niet overschat kan worden. Voor mij was dat een ongelofelijk frisse wind in het theater en de dans, en in heel de kunstenscène. Ik denk dat we het voor de eerste keer echt op grote schaal over stedelijkheid en weefselwerking hadden. Nu is het een boutade, toen waren daar ook al heel wat mensen mee bezig, zoals de Beursschouwburg, maar de schaal waarop Frie Leysen dat wilde doorzetten, is een markeerpunt geweest. Een ander punt is dat je een hele nieuwe frisse wind kreeg van nieuwe producties, die voor

mij een heel grote doorbreking waren van wat op dat moment in de kunstcentra en in de grote huizen te zien was. Ik denk dat het Kunstenfestival op alle vlakken baanbrekend was, en dat we van de lijn die daar uitgezet is op dit moment nog altijd de vruchten plukken.” (An-Marie Lambrechts)

- *De fantasten* van De Tijd gaat in première in deSingel. (regie: Lucas Vandervost)
- De Nobelprijs voor de vrede wordt toegekend aan PLO-leider Yasser Arafat, de Israëliëse eerste minister Yitzhak Rabin en de Israëliëse minister van Buitenlandse zaken.
- De vernieuwde Antwerpse stadsschouwburg opent met de musical *Suske en Wiske*. (productie: Koninklijk Jeugdtheater)
- Rosas presenteert *Amor Constante más allá de la muerte* in het Koninklijk Circus. (regie en choreografie: Thierry De Mey en Anne Teresa De Keersmaeker)

1995

- Veearts Karel Van Noppen van de hormonencel van het Instituut voor Veterinaire Keuring wordt vermoord in Wechelderzande.
- Samen met Alain Platel regisseert Arne Sierens *Moeder en Kind*, een productie van Victoria.

“I am sure, that the most important performance for me in the nineties was *Moeder en Kind* by Alain Platel and Arne Sierens. I found it so human, but with a very sharp lens, like nothing was covered over, everything was exposed. But also how this intimate space of a very dysfunctional family was laid out in images. The kids had an equal voice and they expressed themselves through this pop music, and at the same time, it was kind of brutal.” (Meg Stuart)

- *Kopnaad* van Jan Ritsema gaat in première in de Kaaistudio's. (productie: Kaaitheater)
- Jacques Chirac legt de eed af als president van Frankrijk.
- Luc Martens (CVP) wordt de nieuwe minister van cultuur.
- De eerste editie van de Zomer van Antwerpen begint.

“Het was duidelijk dat we een festivalformule wilden hebben. Aan de ene kant wilden we iets zijn als het Kunstenfestivaldesarts, aan de andere kant wilden we iets zijn als de Gentse Feesten. Het antwoord daarop is een kunstenfestival in de zomer geworden dat we de Zomer van Antwerpen hebben genoemd.” (Bruno Verbergt)

- Meg Stuart presenteert met haar gezelschap *Damaged Goods No One is Watching*.
- Start van P.A.R.T.S., Performing Arts Research and Training Studios, de school van Anne Teresa De Keersmaeker.

“Platel en De Keersmaeker hebben beiden ook gedacht aan het doorgeven en het creëren van mogelijkheden voor de volgende generatie. Dat is iets waar ze ons in het buitenland terecht om benijden. Ze hebben daar elk zeer uiteenlopende invullingen aan gegeven: Anne Teresa heeft met PARTS in 1995 haar versie van Mudra opgestart, Alain heeft zeer snel de deuren van zijn structuur opengezet voor mensen uit zijn omgeving om zelf een carrière als choreograaf te ontwikkelen.” (Guy Cools)

- Op een jaar tijd is het gat in de ozonlaag in grootte verdubbeld: het is nu even groot als Europa.
- Het muziek LOD presenteert *La Tristeza Complice*.
- De Roovers herwerken Albert Camus' *De bezetenen*.

“*De Bezetenen* was een contrast met wat toen het postmoderne theater werd genoemd. Het politieke theater – zo hadden we het zelf niet bekeken – werd als iets van de jaren zeventig beschouwd. Door zo'n stuk als *De Bezetenen* te kiezen, waarmee je een groot maatschappelijk debat opent met een compleet andere verbeelding dan in de jaren zeventig, had ik vaak het gevoel dat mensen eindelijk blij waren dat het ook terug over iets maatschappelijks mocht gaan, zonder dat het vies was.” (Sofie Sente)

- Yitzhak Rabin wordt door een Israëliëse student rechten vermoord bij een vredesdemonstratie in Tel Aviv.
- *Heartbreak House* van tg Stan gaat in première in de Monty.
- In Berlijn overlijdt toneelschrijver en regisseur Heiner Müller aan kanker.

1996

- Uit protest tegen bezuinigingen vragen Rits-studenten een verplaatsing naar Studio Herman Teirlinck aan.
- Uit bezorgdheid over de dolliekoeienziekte verbiedt de EU de export van Brits rundervlees.
- Guy Cassiers regisseert *HMA of Hiroshima mon Amour*, een productie van Holland Festival en Toneelschuur.
- 213 miljoen Belgische frank extra voor de podiumkunsten.

- Het Schotse schaap Dolly is de eerste kloon ter wereld van een volwassen dier.
- Marc Dutroux wordt opgepakt. Een dag later bekend hij de ontvoering van Laetitia Delhez en Sabine Dardenne, die door de speurders worden bevrijd.
- Blauw Vier presenteert *Cyrano*. (regie: Jo Roets)
- *Bernadetje* van Victoria gaat in première in het Nieuwpoorttheater.
- *Crash Landing@Leuven* van Damaged Goods is de eerste uitgave van een improvisatie-event in verschillende steden.
- Ongeveer driehonderdduizend mensen nemen in Brussel deel aan de Witte Mars.
- HushHushHush presenteert *Carte Blanche* in Vooruit. (choreografie: Abdelaziz Sarrokh)
- Kofi Annan uit Ghana wordt verkozen als de zevende Secretaris-Generaal van de VN.

1997

- Renault kondigt totaal onverwacht de sluiting aan van de fabriek in Vilvoorde.
- Arne Lievens en Peter De Graef regisseren *Henry* van De Stichting/Peter De Graef.

Hiroshima mon amour, Kunstenfestivaldesarts, 1996, © Jorge Leon

- De schaakcomputer Deep Blue verslaat wereldkampioen Gary Kasparov.
- Luk Perceval en Tom Lanoye creëren met Blauwe Maandag Cie *Ten Oorlog*, een adaptatie van Shakespeares koningsdrama's.

"Wat me stoorde in het discours van veel regisseurs is dat ze het verleden gingen gebruiken om het heden te verklaren. Shakespeare is zogezegd universeel, maar het is belachelijk zo iets te stellen. Wat ook een beetje reactionair is, natuurlijk. Plus, het vehiculeert natuurlijk de wansmakelijke gedachte dat de wereld niet verandert en dat de mens niet verandert. Ik vind het toch wel een beetje grof dat zo te stellen. Dus ik heb me met de jaren heel sterk gekant tegen die repertoirevoorstellingen." (Paul Pourveur)

- De KNS en Blauwe Maandag Compagnie ondertekenen een ontwerp-protocolakkoord voor een fusie.
- Charlotte Vanden Eynde presenteert haar eerste solo *Benenbreken*. (productie: P.A.R.T.S.)
- Mike Tyson wordt uit de boksring verbannen omdat hij in het oor had gebeten van een tegenstander, Evander Holyfield.
- Dito'Dito en Transquiquennal brengen met *Ja ja maar nee nee* een stuk over de grootstad en een kritiek op racisme en hypocrisie.

"Wel, wij vertellen altijd dat de podiumkunsten, of dat de kunstenaars voeling hebben met de actualiteit of zich engageren na maatschappelijke gebeurtenissen. Maar na het politieke theater hebben we daar eigenlijk niets meer van gemerkt. Of het waren slechts vage reflecties. Ik heb wel het gevoel dat men daar tijdens de jaren negentig opnieuw naar op zoek ging. Ze zochten naar een vertaling die meer slagkracht had, die meer duidelijkheid bracht. Neem nu de 'Zwarte Zondagen'. Na de overwinning van het Vlaams Blok zag je dat er zich veel meer multicultureel werk ontwikkelde, dat er ook heel duidelijke signalen werden gegeven." (Hans Bruneel)

- In India overlijdt Moeder Teresa, de non die in Calcutta voor de behoeftigen werkte.
- De aan het IRA verbonden partij Sinn Fein neemt voor het eerst deel aan vredesgesprekken in Noord-Ierland.
- Premièr van *Zarah, of de vogels komen terug uit het Zuiden* van BRONKS en CC De Kern. (concept: Dimitri Leue)
- Prinses Diana, haar vriend Dodi Al Fayed en hun chauffeur Henri Paul komen om bij een auto-ongeval in een Parijse tunnel.

“Tijdens de jaren negentig was er de opkomst van CNN, van realtime, van *breaking news*, van internet, en dergelijke. Onze perceptie op de werkelijkheid raakte nog meer vertroebeld. Alles werd meta. Die ontwikkeling zet zich nog steeds door. De Franse filosoof Jean Baudrillard gaat daar nog een stuk verder in. Hij zegt dat we in een simulacrum leven. We leven niet langer in de werkelijkheid, maar in een kopie van de werkelijkheid. Heel onze relatie met de werkelijkheid wordt wazig. Ik vind het net interessant om te onderzoeken hoe je die vertroebeling kan vertalen in een bepaalde beeldtaal. Om van de dramaturgie van de werkelijkheid een vorm te creëren, grijp je terug naar een fragmentarisch karakter.” (Paul Pourveur)

- *Charms* van Walpurgis wordt getoond in Vooruit. (componist: Peter Vermeersch)
- *Liquid Quantum Garden* van Krul gaat in première in Les Bains: Connective.

1998

- Bill Clinton wijst naar de camera en ontkent heftig dat hij seks had met Monica Lewinsky: «I did not have sexual relations with that woman... I never told anybody to lie.»
- Blauwe Maandag Compagnie en KNS gaan op in Het Toneelhuis.

“De verantwoordelijkheid werd steeds groter, de druk werd steeds groter. Toen de Blauwe Maandag Compagnie in Het Toneelhuis opging, barstte er in Antwerpen een hevige strijd los. Op den duur ging men zeggen wat wij moesten spelen. Luk had de Blauwe Maandag niet in het leven geroepen om zich door iemand anders te laten zeggen dat wij *Tijl Uilenspiegel* moesten vertolken. Niet dat er van *Tijl Uilenspiegel* geen goede voorstelling te maken is, maar ze moeten een artiest niet opleggen wat hij op de planken moet brengen. Dat is verschrikkelijk; dat is Mephisto.” (Gilda De Bal)

- Olympique Dramatique maakt *Drie kleuren wit*.
- Het muziekdecreet wordt bekrachtigd.
- Theater Antigone en MartHal'tentatief herwerken enkele van Louis Paul Boons meesterwerken tot de voorstelling *Ge moet niet perse ananas gegeten hebben om te weten dat dat ongelooftlijk lekker is*. (regie: Bart Van Nuffelen en Johan Petit)
- Marc Dutroux ontsnapt aan zijn bewakers, maar wordt snel weer ingerekend.
- *Iets op Bach* van Les Ballets C de la B gaat in première in de Hallen van Schaarbeek.

“Het is ook de periode waar je aan de ene kant het reflexieve teksttheater had, maar aan de andere kant ook de opkomst van het danstheater. Heel de groep rond Alain Platel drukte een belangrijke stempel op het landschap. Dit heeft ook geleid tot een aantal voorstellingen die tot de ijkpunten van de jaren negentig behoren. Het uiteindelijke culminatiepunt voor mij was *Iets op Bach*. Maar alle voorafgaande voorstellingen, ook die met Arne Sierens, waren vernieuwend in de manier van werken. Zowel in de omgang met acteurs, als in de thema’s die behandeld werden. Voor velen was dit een nieuwe stem. Het raakte de toeschouwer ook. Ze voelden zich ermee verwant, terwijl het toch vaak over mensen ging die zich in de marge van de samenleving bevonden. En toch kon hij het op een heel relevante manier bij elkaar brengen.” (An-Marie Lambrechts)

- Zanger en acteur Frank Sinatra sterft in LA aan een hartaanval.
- Blauw Vier creëert *Peep & Eat*. (concept: Peter De Bie)
- De musical *Les Misérables* van Music Hall gaat in première in de Stadsschouwburg van Antwerpen. (productie: Kaaithheater)
- Josse De Pauw creëert met Peter Vermeersch en Pierre Vervloesem *Weg*.

“Eigenlijk heet de voorstelling *Weg* omdat Hugo De Greef het Kaaithheater ging verlaten. Wij wisten nog niet wat we gingen doen. Op een avond vroeg Hugo aan Peter Vermeersch en mij of we niet samen iets konden maken, net voor hij weging. Dat was van *Usurpation* geleden. En zoals dat gaat in theater, moesten de programmatoren al een jaar op voorhand – nu is dat vaak al twee jaar – een titel hebben en liefst een schets van de inhoud in vijf zinnen. We doopten de voorstelling dan maar *Weg*, maar eigenlijk wisten we totaal nog niet wat we van plan waren. Hier is het dus de titel die het stuk gebaard heeft.” (Josse De Pauw)

- In Berlijn komen zeshonderdduizend mensen samen voor de Love Parade, een jaarlijkse technohappening.
- De Reuzen van Royal de Luxe komen aan in Antwerpen.
- Het Vlaams Blok dient klacht in wegens openbare zedenschennis naar aanleiding van de voorstelling *Liefhebber* in het Toneelhuis.
- Open brief van de theaterwereld aan Ward Beysen, als protest tegen zijn suggestie om de stadssubsidie aan Het Toneelhuis te schrappen.
- Tg Stan werkt samen met Compagnie de Koe voor de voorstelling *My dinner with André*.

“De onmiddellijke dialoog met een zaal, het spel van woord en wederwoord, dat heeft me altijd ongelofelijk gefascineerd. In de voorstelling met Peter Van den Eede, *My Dinner with André*, gingen we daar naar op zoek. Het leek op improvisatie.

We parafraseerden een repertoirestuk in plaats van het letterlijk op te zeggen. Het leek alsof we alles ter plekke verzonnen, terwijl we het stuk uit het hoofd kenden. Toen we de voorstelling in het Frans speelden, moesten we onze improvisaties ook gaan vertalen. We speelden eigenlijk uit het hoofd geleerde improvisaties. Dat was een trompe l'oeil-effect. Het leek alsof je spontaan aan het praten was. 'Gaat u nu al door?', 'Vindt u wat we spelen niet goed?', 'Had u het zich anders voorgesteld?' Dergelijke zinnnetjes hadden wij op voorhand al klaar." (Damiaan De Schrijver)

- In het nieuwe adviseringssysteem wordt de Vlaamse minister van Cultuur bijgestaan door 135 raadgevers.
- In Zimbabwe is één op vijf volwassenen besmet met AIDS, zo blijkt uit een onderzoek.
- Pascale Platel creëert en speelt *De Koning van de Paprikachips*, een productie van BRONKS.
- Première van *De bitterzoet* van Theatergroep Hollandia en Theater Antigone. (regie: Johan Simons en Paul Koek)
- Arne Sierens regisseert *Mijn Blackie*, een samenwerking van Nieuwpoort-theater en HETPALEIS.
- In België wordt Willy Claes schuldig bevonden aan corruptie bij de aankoop van Augusta-helikopters. De voormalige NAVO-chef krijgt 3 jaar voorwaardelijk en verliest zijn burgerrechten.

1999

- Bert Anciaux volgt Luc Martens op als minister van cultuur.
- De Vlaamse Opera presenteert *Lulu*. (regie: Ivo van Hove)
- *Zetelkat* van Luxemburg gaat in première in CC Berchem. (regie: Arlette Van Overvelt)
- Villanella presenteert *Goesting* in Cinema Roma.
- Minister Anciaux schaft de regeling voor culturele ambassadeurs af.

"Je had dat perverse systeem van de Vlaamse Ambassadeurs. Gezelschappen kregen subsidies om hun voorstellingen in het buitenland te verkopen, maar dat moest dan wel op de programmablaadjes komen. Het was een idee van Luc Van den Brande, maar de Vlaams-nationale ideologie zat daarin verscholen. Kunstenaars hadden beter moeten weten. Het was ook vervalsing van concurrentie. Bepaalde gezelschappen kregen bijkomende subsidies voor het buitenland, waardoor hun voorstellingen goedkoper werden ten opzichte van andere gezelschappen die de subsidie niet ontvingen. Dus degene die meer geld hadden

konden naar buitenland, terwijl degene die de titel van Vlaamse Ambassadeur weigerden het veel moeilijker hadden.” (Paul Pourveur)

- In Littleton, Colorado doden twee tieners in lange zwarte jassen 12 medeleerlingen en een leerkracht bij een willekeurige schietpartij op de Columbine middelbare school. Nadien plegen ze zelfmoord.
- In België raakt – ongeveer vier maanden na de besmetting – het nieuws bekend dat kippen en varkens met dioxine besmet voeder hadden gekregen.
- Royal de Luxe creëert *Petits contes nègres*. (regie: Jean-Luc Courcoult)
- Een nieuw podiumkunstendecreet wordt bekrachtigd.

“Het is ergens een vergiftigd geschenk. Subsidies en het decreet brengen een hoop verplichtingen met zich mee, die niet altijd artistiek bevorderlijk waren. Je moest een aantal voorstellingen spelen voor een bepaalde doelgroep. Die verantwoordelijkheid kregen we er plots bij. Je moest personeel aanwerven, een bedrijf vormen, en anderzijds opletten dat je geen bedrijf werd, want dan was het helemaal verziekt en afgelopen. Natuurlijk werd het sociaal een stuk makkelijker. Je had sinds lang een vast inkomen, kon een spaarpotje maken, en misschien zelfs een pensioen! Maar het was ook beangstigend. Je werd plots gerecupereerd door een maatschappij waartegen je al een tijdje aan het pruttelen was.” (Pat Van Hemelrijck)

- In België brandt een McDonald’s-restaurant uit. Het Animal Liberation Front (ALF) staat onder verdenking.
- *Allemaal Indiaan* van Victoria en Les Ballets C de la B gaat in première in Nieuwpoorttheater. (regie: Alain Platel en Arne Sierens)
- Jo Roets regiseert *De Karamazovs* met zijn gezelschap Blauw Vier.
- Wegens verbouwingen verhuist de KVS naar de voormalige bottelarij van de brouwerij Bellevue in Sint-Jans-Molenbeek.
- NTG en Arca kondigen hun fusie tot Publiektheater aan.
- *Diep in het bos* van Het muziek Lod gaat in première in de Minardschouwburg. (regie: Eric De Volder, muziek: Dick van der Harst)

“De Dutroux-affaire komt heel nadrukkelijk terug in *Diep in het bos*: het vertrekpunt van die productie waren de editoriaals van Yves Desmet, die in die periode verschenen in De Morgen. De twee kunstenaars waren geschokt over wat er gebeurde, en wilden daar een vertaling voor zoeken binnen hun artistieke taal.” (Hans Bruneel)

- De onderneming en Bloet maken *Bêt noir*, een regie van Jan Decorte.
- *Universal Irritant* van HETPALEIS en De kakkewieten gaat in première in HETPALEIS.
- De Belgische kroonprins Filip huwt Mathilde d’Udekem d’Acoz.